

Актуальні питання фінансової безпеки держави

на основі ключових складових – терміну «нагляд», понять «фінансовий посередник» і «фінансовий сектор» – дозволили нам дійти висновку, що сутність фінансового нагляду слід розуміти, по-перше, з організаційної точки зору – діяльність органів влади на засадах їх відповідальності зі спостереження і пильнування за діяльністю фінансових посередників і функціонуванням фінансового сектору з метою забезпечення повного дотримання фінансовими посередниками, що здійснюють діяльність в країні, вимогам щодо їхньої діяльності та стійкості фінансового сектора, і по-друге, з функціональної точки зору – комплекс дій, що проводяться уповноваженим органом або органами влади щодо отримання необхідної інформації про фінансовий стан як конкретного фінансового посередника, так і фінансового сектору в цілому, а також перевірки додержання фінансовими посередниками законодавчих і нормативних актів та застосування відносно «порушників» адекватних заходів впливу. Відтак, на нашу думку, важливим змістовим аспектом поняття «фінансовий нагляд» є те, що сутність цього поняття у практиці фінансового нагляду втілюється у формуванні цілісної системи вимог щодо діяльності фінансових посередників та функціонування фінансового сектора країни.

Одержано 28.01.2014

УДК 351.863

Тетяна Григорівна КУБАХ,

*старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,
кандидат економічних наук*

**ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ДЕРЖАВИ**

Становлення української державності не можливе без створення ефективної системи економічної безпеки держави. Проходження Україною складного історичного становлення як суверенної держави наглядно демонструє складність побудови такої системи. Руйнування суспільних та економічних зв'язків яке відбулись наприкінці 90-х років призвело до соціально-економічних криз перманентного характеру. Загострення кризового стану який спостерігається в останні місяці 2013 року та початку 2014 року має негативний вплив не тільки на національну безпеку України взагалі, а й економічну зокрема. Актуальність питання економічної безпеки держави обумовлене внутрішніми проблемами України і лише загостряється під тиском зовнішніх факторів. Дана ситуація склалась у наслідок повільного відновлення виробничих відносин та зв'язків, не надто швидкого розвитку фінансового ринку та

його інфраструктури, а також високої частки тіньової економіки та високого рівня корупції в державних органах влади.

Побудова європейської країни, з розвинутою економікою та системою захисту економічних та соціальних інтересів держави, підприємства та громадянина, а саме ця мета є основою для сучасної України, неможлива без захисту національних економічних інтересів. Ефективна система економічної безпеки держави – це питання існування будь-якої держави, тому її забезпечення є одним із пріоритетних завдань розвитку української держави. Забезпечення достатнього рівня економічної безпеки виступає необхідною умовою стабільного розвитку будь-якої країни.

В економічній науці і практиці поки що немає однотайного визначення категорії «економічна безпека держави».

У проєкті Концепції економічної безпеки України вона розглядається як «спроможність національної економіки отримувати свій вільний, незалежний розвиток і утримувати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал держави за всіляких несприятливих умов і варіантів розвитку подій, здатність української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз». У роботі Г. Пастернака-Таранушенка зазначено, що економічна безпека – це стан держави, за яким вона забезпечена можливістю створення, розвитку умов для плідного життя її населення, перспективного розвитку в майбутньому та в зростанні добробуту її мешканців. У свою чергу, М. М. Єрмошенко вважає, що економічна безпека є ніщо інше, як такий стан економічного механізму держави, який характеризується збалансованістю і стійкістю до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати на основі реалізації національних економічних інтересів сталий і ефективний розвиток вітчизняної економіки і соціальної сфери». Вітчизняні вчені В. Шлемко і І. Бінько вважають, що економічна безпека – це такий стан національної економіки, який дозволяє зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і здатний задовольнити потреби особи, сім'ї, суспільства, держави. На думку В. Мунтіяна, під економічною безпекою слід розуміти загальнонаціональний комплекс заходів, спрямованих на постійний і стабільний розвиток економіки держави, що включає механізм протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам.

У російській роботі «Основы экономической безопасности (государство, регион, предприятие, личность)» зазначено, що національна економічна безпека являє собою такий стан економіки та інститутів влади, за якого забезпечується гарантований захист національних інтересів, гармонійний, соціально спрямований розвиток держави в цілому, достатній економічний та оборонний потенціал навіть за найбільш несприятливих варіантів розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів.

І, нарешті, в Державній стратегії економічної безпеки Російської Федерації (основні положення) економічна безпека розглядається як досягнення стійкого стану національної економіки, вона має забезпечувати:

- техніко-економічну незалежність, а також невразливість економіки до зовнішніх та внутрішніх загроз;
- захист економічних інтересів на внутрішньому та зовнішньому ринках, незалежно від зміни тактичних цілей держави;
- ефективне задоволення суспільних потреб за умов підтримки на достатньому рівні соціально-економічної стабільності держави.

Таким чином, підсумовуюче вищезазначене, на наш погляд, економічна безпека держави формується з різноманітної кількості взаємодіючих компонентів політичного, економічного і соціально-культурного характеру, які у результаті своєї ефективної діяльності під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів створюють умови для економічного зростання держави та покращення добробуту її суспільства.

У літературі з питань дослідження економічної безпеки до цієї категорії включаються різноманітні складові.

На думку Г. Пастернака-Таранушенка, економічна безпека поділяється на демографічну, екологічну, харчову, військову, ресурсну, питоводну, енергетичну, ціннову, фінансово-грошову, політичну, соціальну, кримінальну, медичну безпеку. У свою чергу, А. Городецький включає до складу економічної безпеки наступні складові: виробничо-технологічну, фінансову, інфляційну, валютну, митну, керованість в економіці. Група авторів у складі М. Воропая, Г. Славіна і М. Чельцова вважають, що економічна безпека складається з загальноекономічної, фінансової, зовнішньоекономічної, технологічної, енергетичної, сировинної, продовольчої, працересурсної, водогосподарської, протистихійної. В інтерпретації В. Мунтіяна до внутрішніх складових економічної безпеки слід відносити сировинно-ресурсну, енергетичну, фінансову, воєно-економічну, інформаційну, технологічну, продовольчу, соціальну, демографічну, екологічну та тіньову економіку. На думку В. Шлемко та І. Білько, основними складовими економічної безпеки є сировинно-ресурсна, енергетична, фінансова, військово-економічна, технологічна, продовольча, зовнішньоекономічна (експортна й імпортна) безпека.

Отже, з огляду на те, які складові включають науковці до складу економічної безпеки, зауважимо наступне. По-перше, в усіх наведених структурах економічної безпеки автори використовують різнопланові критерії їх розподілу на складові. По-друге, всі ці наведені структури є дуже широким трактуванням складу економічної безпеки.

На нашу думку, до економічної безпеки слід відносити тільки ті її складові, які містять лише економічні відносини або базуються на них (рис. 1.)

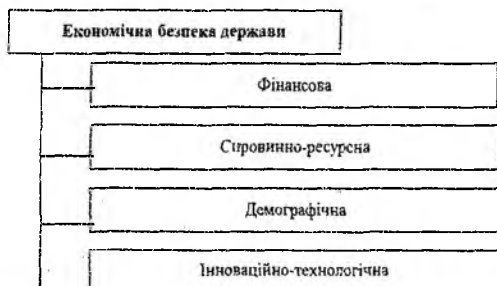

Рис. 1. Основні складові економічної безпеки держави

Найважливішим елементом економічної безпеки держави в сучасних умовах є фінансова безпека. Через створення потужної фінансової складової, в умовах існуючої геополітичної ситуації, Україна може побудувати ефективний механізм захисту своїх національних інтересів як в економічній площині так і в інших напрямках.

Список використаних джерел:

1. Предборський В. А. Економічна безпека держави : монографія / В. А. Предборський. – К. : Кондор, 2005. – 391 с.
 2. Пастернак-Таранушенко Г. А. Економічна безпека держави. Методологія забезпечення : монографія / Г. А. Пастернак-Таранушенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 320 с.
 3. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : монографія / В. Т. Шлемко, І. Ф. Білько. – К. : НІС, 1997. – 144 с.
- Одержано 27.01.2014*

УДК 005:336.717.067

Ксенія Борисівна ЛАТУНОВА,

аспірант кафедри економіки та фінансів
факультету права та масових комунікацій
Харківського національного університету внутрішніх справ

ОПТИМІЗАЦІЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ БАНКУ ЯК ОСНОВА СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРА

Важливою складовою забезпечення фінансової безпеки держави є стабільність та надійність банків України. У період подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи проблема забезпечення фінансової стабільності банків постала особливо актуально. Питання підвищення ефективності управління взагалі, та управління кредитною діяльністю зокрема, вимагає розроблення принципово нових підходів до